

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 141.

ZBIÓR ALEKSANDRA CZOŁOWSKIEGO

Dział (opis) I

1703. Memoriał ks. Teofila Pawlikowskiego w sprawie przedzenia Inu 1847 r. S. 24.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Memorjał
ks. Józefa Pawła Kowalewskiego
o sprawie
przędzarki lnu
1847

Świętyni C. K. Uprzywilejowany
Komitecie.

Jżeli dobroczynne skutki usiłowań C. K. Komitetu mają się kiedyś rozlać na kraj cały, a zbawienny tego wpływ ma dotknąć wszystkich mieszkańców w ogólności, to jest słuszną aby każdemu w szczególności chcący korzystać z tak dobroczynnego Instytutu do czego go nie tylko własne dobro ale i nawet dobro bliźniego silnie obowiązuję, aby mówię każdemu w szczególności przemysłowemu szukał w C. K. Świętego Komitetu rady, opieki, pomocy — ale oraz równie słuszną by każdemu z daniem swoje co do przemysłowych potrzeb kraju szerzej otworzyć oświadczył. W tem to jedyńc przekonaniu osmielam się pod względem zaprowadzenia u nas maszyny /: jak głosiła gazeta z. D. 848 N. 149 /: do poprawnego przedsięwzięcia Świętynemu C. K. Uprzyw. Komitetowi niniejszą przedłożyć prośbę i zdanie moje co do wyżej nadmienionej maszyny: otworzyć wygnurzyć —

W okolicy tutejszej ręczna przędka przedkie na dzień cały to jest za 14 godzin, z tokie przędzy, czyli pasm 60. a 24 nitki, razem 1440 nitki = 5760 lokciom lwowskiem, u mnie nawet służąca do różnej roboty gospodarczej od, wywołując się rano, wieczor i cokolwiek, w dzień przędzie re. gularnie z tokie, czyli 2840 toki lwow. jeżeli zatem maszyna w gazecie N. 149 nadmieniona z korzyścią ma być użyta powinniaby w przeciągu godzin 12 najmniej dwa razy tyle to jest pół situki, czyli 11520 toki lwow. przędzy dostarczać. Przecież najmniej dwa razy tyle ^{co najmniej} czyli powiększe 11520 toki, i to dla tego, bo jeżeli producent z owey cienkiej przędzy chce wygrać płutno cienkie w tej samej ilości toki, wogólnie wygrać teraz z przędzy grubiej, to nawet więcej wygra niż w dzień wyprzędzić tych na maszynie 11520 toki przędzy okolicie się dla producenta za mało. Co następująca objaśni uwaga —
W okolicy tutejszej ręczną tkacz wygrać dziennie 15. toki lwow. płutna grubego do czego potrzebuje 6. przedionek przędzy grubey, czyli 36560 toki lwow. Tak że, gdyby

6. ręcznych przędek dziennie po 14. godzin przedkoniem zatrudnionych było, dostarczałyby dla jednego tkacza po. potrzebny przędzy do dziennego wyrobu płutna; lecz, gdyby tenże sam tkacz, taką samą ilości toki płutna cienkiego wyrabiał ręcznie a przędka z maszynki byłaby tylko o połowę cieńsza od przędzy zwyczajnej, oczywiście spotrzebowałby dziennie 12. przedkonek, dodawszy teraz do tego że płutna cieńsze jak w.p. w Dembowcu o $\frac{1}{4}$ części szersze wyrabiane bywaią od zwyczajnych targówek, a tkacz na te czwartą część spotrzebowałby 3. przedkonek, więc na 15. toki cieńszego płutna wypadłoby również 15. przedkonek, od których jednakże dla niezręcznego i wszędzie równego rębienia pojedynczych poprzecznych nici odciąć wypadła 2. przedkonek — wypadnie zatem na pięćmasie toki płutna cieńszego któreby tkacz na wydoskonalszym tkackim warstacie dziennie wyrabiał 13. przedkonek przędzy = 70880 Tok. lwow. Czyż nie supponować można, że przedkonek na maszynce dwa razy sporzej odchodzi się od przedkonek ręcznego wypadła stąd ten wniosek, że 3. podobne maszyny powinnyby dostarczać przędzy cienkiej potrzebnej do dziennego 15. toki wyrobu płutna cienkiego, czyli jedna maszyna oprządzi powinna w 12. godzinach 23627 Tok. lw. przędzy —

Wszystko co tu względem ilości przędzy ręcznym sposobem przedkonek i dziennie wyrobionej wyrażętem, z praktycznym zastosowaniem zupełnie zgadza się, i lek na 80. Toki płutna grubszego od 7-8 Siatki, na cieńszych 60. Toki od 10-15 Siatki przędzy potrzeba, a z tą racją się świętany Komitet Taskawie przekonac, jak wiele na, bywcy takżeżie maszyny na tem zależy, by wiedziat ile przędzy ręczna maszyna dziennie dostarczać może.

Wierze ja temu że przędka z maszynki będzie od 40% i równiejsza i mocniejsza i cieńsza, lecz tu natrąca mi się raz jedna uwaga —

Ż Klubu lwu dobrego jakości warzkiego 12-15 Tok. lwow. wy. reszcie przędka lwu pięknego 4-5 Tok. i wyprzędka z tego 1 $\frac{1}{2}$ do 2 Siatki przędzy zwyczajnej grubey targówki, procz tego oprząda $\frac{1}{2}$ Siatki na grablach, reszta 6-8 Tok. zostaje się jako Blaki na przędce paczysną i zgrzebną, a z tego widoczna, że przędka przędąc Klubu lwu, cały

3

jak jest nie z niego niemarności wyprzeda, wyięzafy
to co co przy okresaniu jak paskierze nieukrywane oddzie-
lonym bywa; lecz gdyby na maszynie sprzędzionym był
ten tylko najlepszy sukosi, którego by z Klubu
z. a. najwięcej 4 W dotychczas można, reszta zaś pozostałego
lnu podległej sukosi; i taki w Klubie wynoszące do
10. W zprzeżeniem byłoby niemogło, byłoby na ten czas
producent w niematem kilopocie co z pozostałą resztą lnu
począć ma? — nieporozumiałoby mu nic innego, jak
byłoby albo przedknie na maszynie postawić, albo reszta
porozumiałoby, ilosci lnu bezcennie wymarnować, bowiem
miał międzykbyłoby sobie nabywać surowego produktu,
z którego najdelikatniejszą promienią atensamem do
przedknie najczystsze części dotychczas rosłoty. Teraz
tedy maszyna ma w sposobie wydoskonalonego ma za-
stąpić przedknie ręczne powinna tak jak przedknie nie
niemarności, to jest powinna przawić cienie, średnio i gru-
bo, a nawet pozostałe takie zupełnie i to sposobem wy-
doskonalonym wyprzeda. To bowiem dla producenta wiele
niebyłoby pomyslnym rezultatem gdyby w.p. na 100. Kl.
bun 80 100⁰ funtów lnu jako już nieukrywanego pozostało.
Zład zaś całej świetny Komitet Techniczny tworzą swoją
wagę jak ważną jest rzeczą producentowi wiedzieć, czy
maszyna więcej gatunków przedknie oraz z takim o-
przedknie? i czy jako ilosci lnu nieukrywaną do masy,
howego przedknie nieporozumiałoby? —

Ja dla tego rzucam te uwagi gdyż w Grecie było wy-
razono, Drobki wydoskonalonej przedknie można w Kancel-
ryi Komitetu zobaczyć, domysłem się że tu wzmianka
tylko o przedknie cieniwej so Klasy ma być nadmienić —
lecz gdzieś są próbki wydoskonalonej przedknie grubszej?
— gdzieś są próbki wydoskonalonej przedknie
grubszej i grubej sukosi (z kłosem) — gdzie są próbki wy-
doskonalonej przedknie? — i to jest co mię naprowadziło
na domysł, że tylko najdelikatniejszą ten sprzędzono,
gdy tem czasem i gruba przedknie również jak cieńsza wydos-
konalenia potrzebuje i wydoskonaloną być powinna, a to
najbardziej w najlepszej okolicy w której do 20000 sztuk
szubna ^{grubej} rocznie zwiększa do Komitetu wydoskonalonej czę-
ści zaś do Węgier porbywanych bywa — Niechaj tylko

przedziały maszynki: jakości grubość będzie równiejsza,
i w potłocze cieniża i w potłoczeniu krótszym czasie wyprzędzo
na do przedaj ręcznej, stamie ona się dla producenta równie
użyteczną a może i w terakmiejszych stosunkach użyteczniejszą,
się od przedaj cieniżey. Istotna albowiem nasza grube
różczajnie bargonki: gdyby wyrabiane były w przedaj
równiejszej i w potłocze cieniżey, próż było, żeby na cieniżey
sui typkate, byłyby iestże i gęściejsze i dyktowniejsze i mocniejsze
a temsamem odbyły ich nierównie przedaj i konkurencyje
z plotkami zagranicznymi tak co do temności jako też
co do jakości zabezpieczona.

Gdyby zaś na jednej i tejże samej maszynie niemożna było o,
przyci całego Klubu lnu, czyli przedaj różney grubości, nawija
się producentowi czyli nabywcy takiej maszyny to pytanie:
czyliby więcej lubo podobnych maszyn niemożna był
potrzebie zaradzić, tak żeby różney gatunki przedaj każ
den na osobney maszynie mógłby być oprowadzonym? lub
czyby w inny sposób tej niedogodności zaradzić niemożna?
Jednakże jedynym i ostatnim rezultatem maszynowego
przedajem bądź powinnoby zupełne i to usprawniony
sposób oprowadzienia całego Klubu lnu przy dostarczeniu
skupieniu przedaj różney jakości bez wszelkiego marnow
wania lnu.

Jeś co do rozpowstrzeżnienia w kraju przemysłowości: Republiki
nie sądziłbym samo wzwanie C. K. Świątecznego Komitetu jako
dostateczny środek dla zachęcenia Rodaków do podwignięcia
cia uśpiętego przemysłu. Samo suche wzwanie jest za
mato i bardzo zamato! Przeciwnie zaś możeboby czynno
praktyczne udzielenie potrzebney w tej mierze nauki: okaza
łoby się w kraju narazem słosowniejszym, i pomysłniejszym
może uwieńczone byłoby skutkiem. Za to w ten rozumie
sposób: Świąteczny C. K. Komitet na swój rachunek nabywa
m. p. Maszynę do przedajem lnu matego rozmiarów /
nie modelu Rtoica byłoby dla więcej jur. z technika, obczar
nych może być użyteczny / z rachony Werkmayer lub
Klobadz inny z użyciem maszyny dobitadnie obczarony,
takież i ta maszyna na wzięci tygodni do Jarosława
toż samo później do Jasta, Ardestowa, Berostawia czyli
wędrownie z maszyną po całym kraju, w każdym z tych
miejszci sam Werkmayer zasiada do maszyny i praktycznym

praktycznym sposobem udrzela nauki przedkremia law na
 maszynie. Tu nadarzy sie tekmiłkowi sto sposobności do
 rozwinięcia przy nauce różnych praw fizycznych. n. p.
 przy nie wspomni o sprężystości i rozciągłości ciał, przy
 użyciu samej maszyny nadmienić n. p. o Hertzii się ciał,
 o szybkości obrotów kół i wzajemnym tycie do siebie sto.
 stosunku &c. zgoda bęki wzdrowny tekmiłk Hertzii się o to
 jak najmocniej powiniem, by umiał naukę, w zabawę za-
 mienić, a temsamem uczącego chęć i umysł rozstrząsć, a
 byleby tylko Westmaiter był człowiek obzermych wiadomości,
 charakteru by łagodnego i uymiętego i oierzę jak najmocniej,
 że nauka sposobem tym wykładana liczących by znalęsta
 Suchary i utaniow. Jeden dla nowości drugi dla ciekawości
 inny dla korzyści a jeszcze inny dla przypatwienia ciekawo-
 maszyny pobiegłby na naukę, a byleby tylko tekmiłk w zleza-
 na wybrwalosi i swięta przybrał się ciepłiwosi, pomogę też
 wosze na to, że tu nie z uronem leczy z uczniowiejstnem:
 ma do zrozumienia, przy wystrzeganiu się crydo systema,
 tycałego wykładu i suchych na katedre przydatnych wyre-
 ków, bez osiągnięcia chci wozęci celu swego amigęca by
 nie ruszył. Zaś w następnym roku w miesiącach letnich
 możnaby też same nauki z tąż samą powolnością maszyną,
 a co w roku zeszłym się niepowiodło teraz rozszerzyć,
 przyjąć też ustali, wzmocnić i oowicic. Jeszcze pro-
 śmiej możnaby pokazywać modele z większym rozmia-
 rem n. p. silny na sposób Amerykański, wiatrak:
 olearnie antoarnie &c. &c.

Jedną z niedawnościami, Polibrami, papugami a ierami
 też kto miedzi z usięteczkami Maszynami? Pokazywa-
 nam panoramy, szkół na sinurach, jedzenie na Poniacz
 a miłł nam pokazać wieche wyteczney dla Praji maszy-
 ny! Kramy instrytuta dla słomych gtychych chromych
 ale dla brtatecznych się zrecznych Westmaitrow ani
 jednego! Dajemy chleb ubogim ale ich od ubostwa nie
 chromimy - niechayby w Kardym Cyrkule stozono 100 flen,
 a Poista płowobny podrozij jak są pokłęte; a może i wydan-
 crające do przestania jakiego utalentowanego młodzieńca, lez
 utonionego tekmiłka zagrancie dla nauczenia się dołtadnie
 tych Instrytut Różny Różny dla naszego Praji wytecznam:
 staj się mogły. Jerzek Pióty W. niewiadył się wozęci

topor ciesielski; a Józef pług w Cesarstwie Rzymskim, miałyby
to charakt. dobrej zorganizowanego i dzielnego inżyniera
^{ustaw} ~~ustaw~~ za warstwą i praktycznym sposobem użycia się tego
co nauki techniczne ~~to~~ w teorii mu udrzeliły? — Albo
to same koleje żelazne, Daudirekcyjne i subsele Inż.
miski stóg dla użycia wydziału technicznego oświ.
te? a w Łubychach nieznalazłoby dla siebie przynajmniej
tego utrzymania? Wiele i bardzo wiele datoby się w tem
względnie powiodzie, lecz ja z tej zóczonej drogi wracam
do zamierzonego rozporządzenia maszyn do przędzenia —
która prócz wymienionych własności powinna być
nie zbyt droga i w kraju zrobiona, by i dla uboższych
stała się dostępną —

Co do przędzenia lnu jakiego nasze przędzi używają
w Rosji białym karku niejaką zmianą. Ros. bowiem
845 był mokrym, zaś 846 za mało suchym, jak w pier.
wszym tak w drugim roku lny w mas pochybiały, teraz
niekiedy zaś białym za bardzo drogi. Lnu mało a przy
długim czasie i żywności wogóle utrzymać się może, dla
tego wstawiamy ~~spas~~ potrzebę amurzem, kamieniami daw.
niekiedy sposób przędzenia lnu przeznaczony do oprze
dzenia, teraz idzie o to by jak największą ilość ultra
przędę z kłuba lnu wyprodukować, w tem celu z kłuba lnu
warzącego około 14. ^{grubej} po oddzieleniu najgrubszych włókien
nich parafierzy, zaledwie z 4 grubej kłuba odcierają,
porozatą zaś ilości kłuba jakości lepszej waz. zeresaniem
lnem mieszcząc, i tak zmieszane na przędze targowicę
przadają, oczywista że takim sposobem otrzymać się
większą ilość przędzy lubo jakiego dogodnego rodzaju
pożyczane są i spore i stare, maszyn więc karku
poziąca przedmioty regane powinny być tak urządzone by
były do potrzeb miejscowych zastosować można, to jest:
powinny być lepszej jakości kłubi pomieszane z lnem
eresaniem pojedyn. równą, nie kamienic — powinny być
z tego samego lnu jakiego przadła do ręcznego używa
przędzenia, jeżeli ma być do miejscowych potrzeb re
korzystania zastosowaną, dostarczać przędę w potowie
większej ilości, jak potowie cienkiej i ciemniejszej dostar
czają od by jaką dostarczać przadła ręczną. W tem byłoby
wypadku producent widząc oczywistą korzyść z przędzenia

na maszynie od użycia takiej nieuchylitby się p.p. 2. 1844.
 ba lnu dobrej jakości waznego do 14. # przedkła odlicza
 na 1000 1/2 # na parcieńce ubywa 3. #. 2. i 5 #
 wykrewnie opządca i tej wysknie 2. sztukę przedkły gra
 bęj sargowki a sztukę parcieńcy, podobnie maszyna
 z tego samego lnu, wykiesamcy iakowci i wocesanu nie
 miemieniając, powinna wyprzeć i wyprzeć sargi (Pluba
 3. Sztuki przedkły sargowki na potowie od ręczney ciemney,
 i 1/2 Sztuki przedkły z kłakowci parcieńcy, w przeciwnym
 boscim razie producent widząc że na maszynce tej iakowci
 przedkły nieobrazma ile onu z mieszanego lnu z kłakami
 ręczne dostawca przedklemi z trudnością mógłby się
 do użycia maszynki przychylić —

Może ja niebardzo pomyliłbym się, gdybym twierdził, że 220000
 mieszkańców w Lyckule zasilają 80000 wrociono obraca,
 opządcając koto 15000 cianowio lnu, i tym sposobem dostar
 czają przewa 16000 sztuk przedkły grubey sargowki do
 wyrobu z góra 20000 sztuk płucien grubych. A z tej jure
 samey uwagi raczy Smięży Komitet Taskawie przekonać
 się, jak możliwa byłoby rzeczą wydoskonalem przedkły grub.
 sey iakowci; wszakże jeżeli mieli może mięjsze wydoskonale,
 mię przedkły ciepley, dla czegoż miemialoby mięjsze wydoskonale,
 mię przedkły grubsey, ba nawet i kłakowey? — Przejawia
 sty że jedna wielka maszyna zastąpiłaby 1000 małych, mię.
 libymy takim sposobem w Lyckule zasilają tyłe 10
 80 Maszyn wielkiego rozmiarow, ale ani jednego warstata
 wydoskonalonego, ani jedney miłki jakosi grubsey wy
 doskonaloney — Tysiąc warstatow kłakowey wyrabia gra
 bę przedkły, ale prawdopodobnie wątpię czybym 50 warstatow
 rnakart kłakowey ciepley, przedkły wyrabiały. Stąd raci ten
 somosk: maszyna ma się kłonięćnie zastawiać do potrzeb
 mięjszych, i w sposobie wydoskonalenia opządcać wszystkie
 len z kłakami, i to nawet w tem wypadku, gdyż jest jak przed
 miemtem ten czasony z kłakami był zamieszany, i same
 nawet kłaki. Okolicznosci tyłki producentowi walczywać
 mogą, jeżeli by jakosi przedkły lenie do wyrobów swoich użyci
 ma, lecz maszyna do wszelkich lnuw możebnych okoliczno
 ści kłonięćnie zastawiać się powinna, czyli maszynę

do potrzeb miejscowych, nie zaś potrzeby do maszyn Stora,
wac się maia. Najniowoc doskonalsze drziaci się powimo wzglę-
dnie na miejscowości, doskonalsze to, co w miejscu doskonalsze
wymaga; lecz, przeciwnie wielimasty na 20 owego 14to fun,
zowego Klubu odłaczy do przedkonia len najlepszy jakow
3 lub 4to i lenki jedynie wiekła, przedzie ramienie podoła,
zeide zaś jako niedłakny do maszynowego przedkonia
odruci, natemraz prócz niedogodności o jakich wyżej nadmie,
anem nadsumu się, producentowi iestże i ta trudności co 5to
cienka, przedra, przy braku stonowoych warsztatow, na któ-
rychby się wyrobiona być mogła, potrzeb? — Wypadatoby
iż może do wyrobów takich bezramie wysyłać, i zaś na
powrót w wyrobę już zamienioną drogą odkupować? albo
leż dla braku ^{o drzewa} leż, przedra stonowego, bezramie iż wy-
amarnować? bo jak? dalece nasze Kachie warszaty wy-
doskonalszenia potrzebują, następująca to objaśni luoga —

Jeden toknie płukna jakości grubey /: jakie wychaynie na targach
Pisickich i Gorlickich sprzedawane bywają /: zawierają w sobie
poprzecznych poiedynczych nici mmiej więcej 690. Obeymo
wotoby zatem cete Osiemdziesiątko poprzecznie przeplatanych
poiedynczych nici 52800, ² gdy zaś jak? uwarzatem (Kach zreczay
w Kachey sekundnie czas, a mmiej zreczay, Kłonegoby may,
Aer zaś same zymności trzymać niechciat, w dwóch sekundach
trzy razy cyotke przetrucą, wypadatoby z tego, że toknie
płukna Gorlickiey jakości do Kłonego 690 przetrucen po-
treba pierwszay w 11¹/₂, a drugi 17¹/₂ minutach wyrobic,
czyli do wyrobienia catego Osiemdziesiątku zreczay Kach
15¹/₂ mmiej zaś zreczay 18. tylko godzin potrzebować
powimien. Dodawszy do tego jeszcze 3. godzin czasu Kłone do
szesti razy powtarzanego slichowania potrzebne są, wypadają
18-20 godzin, wprzeciagu Kłonych cete Osiemdziesiątko wyro-
bionem być powimmo — Takaz tedy być może i ta fatalna
przyčina, że Kach nasz 14-16 godzin dziennie ciężko ma-
wiać, iednakże do wyrobienia Osiemdziesiątku, w ten czas ma-
wół gdy im pomocnik dodany jest, Kłonen cyotki i osnowki
szpula i przedra na warszat nawinie, z gola gdy użyte Kłone
już gotowe pod ręką maia, przeciż nasz Kach do wyrobi-
nia Osiemdziesiątku 5-6 dni najmniey potrzebaia? —

Zarzeczem względnie traciło naszych o niezgrabności lub niedołężności
 wcale nieobwiniam, lecz to zgubne marnotrawienie czasu
 niezgrabnym warsztatom naszym przypisać. Będnie ja
 w tem względzie rzucit oko na tkanie ptucien naszych
 grabskiej jakości. W połowie wyrobu ptuczna góbie robota
 jak w Krak. twierdzić odbywai się ma najporządziej, po u-
 czynionym ze strony magistrata zapewnieniu, że przędza
 wygrabiana była gatunkiem dobrego i mocna, a wiesz
 wchawie najlepszej roboty uwarzatem 1588 przetruceni
 cywki, krotko ono godzin dwie w przeciw, potug wy-
 rzy nadmienionej wachuby nad 28 1/2 minut trwai by było
 nieposwornie. W dykto 1588 przetruceniach tkacz, wiaz,
 kat porwana przędze i barwa 53 - Gyzki zaktadai 19 -
 Szynki posuwat 8 - a przędze spuszcza 9. rary, i takto
 roznie operacye z ptuczem przedsiębiorac, wyprawiait
 na ostatku po mozolney dwugodzinowej pracy, trache
 więcej jak dwa tołkie pełne guraw, grubego, nierownego
 i radekiego ptuczna - Oczyniwa stał ze sama robota
 niekwańd tkaczy nad potgodziny, ale Krak. zmańnowat
 półtory godziny, bo prawie bez ustatku tabat, wiazet,
 naprawiat, kapiet nim podotat z przędzy dwa tołkie
 wymęczy grubego ptuczna —

ptuczna

Wprawdzie niematem sreczenia widzenia warsztatow tkackich
 zagranicznych, iednakie na możności wydoskonalenia naszych
 warsztatow wnosze żdelikatnych i wyrobow perkalikowych,
 które miase zedna sytuena tkamina, lecz tylko prosty ptu-
 ciemna przeplatanka, do tego wygrabian w miyscach góbie i
 cena wywnosi wyzka, i opłata zarobnika dwozta, wygrabia-
 ne z przędzy i miury i stabskiej a precier, po tak
 niskich cenach sprzedawane. Gdyby one byly pracy, byly
 mozolu i czasu wymagaty? co wyroby naszych ptucien, mo-
 głyby one byly tak tani? — prawie niepodobniostom
 zdacie mi się by te staba i delikatna bawetniana tkamina
 ktora nierezem mniem jak byłko prostem ptuczem bawetnia-
 nym jest, na naszych wyrobic mozna warsztatach. Żdelik
 wydoskonalenie musi być zagranicą tkackich warsztatow,
 o ktorym nam ani nieznito się. — nasze zwaziqosy
 z trechtokioną, stochosie męktorych perkalikow, ja wcale

poić miemoge, co by nasz kłacz, począł, gdyby był w samej
sterowosci ptakno od niego zakładano, a kłaczby wyrobionem
był miasto na teraźniejszych warstwach sterowickich!
a wglądzie tem bardzo ważną będzie rzecz, rozważanie
tego pytania czyliby warstwy wyrobio bawelnianych do
wyrobio ptaccemych zastosowai się miedzy? bo ja
mam te cetero błoga nadzieje, że nadejście czas w którym
ten kłacz ciekaw: Szlachta nie jak teraz, bawelna przedczymy być
w wyrobio lmanie z bawelna, konkurencją, utrzymania —

Nachuba jakże wyżej wglądem wyrobio ptaccem gruboscy
zakosci nadmienimem sięgaj miemore się do wyrobio ptaccem
ciemkich, już dla tego, że te ostatnie bywają wygrabiane
zakonczony szersze, dla tego zamach się: cyskie przetau,
caizocy wiejszy i atwarze wymagajcy czasu, już dla
tego że przedza statar, uderzenie czyli zabijanie przedzy
powolniejsze, czesto nawet powtarzajace, illosi kłacz postacę
nych jak i podtaknych mi znaczenie wiejsza, swanie się
przedzy czestsze, a z tad cała robota bardzo opóźniajaca,
biedy warstwowo o wiele liczeniejsze od bledow przy war,
statkach ptaccem grubych: całe wyrobienie przedzy ciemkiej
o wiele więcej czasu i mozotu potrzebuje — Wprzećiu do
szesciu dniach wygrabia kłacz, wprzećiu grubzy kłaczagne Czim
dziesięć, gdy tem czasem do wyrobienie ciemkiego szewicki
sięzka od 14-20 dni potrzeba, wprzećiu w którym kłacz
za kładem prawie gnu lub 10^{ty} uderzeniem czyli zabiciem
ciagle prawie tuta, i wiezie, raz, przedke, raz, bada, i slabytost
wychodai z warstwy ptakno podleyzky iakosci od ptaccem
zakramienznych, które są i ciemkie i rowniejsze od nowych.
Zwarzywory teraz, że kłacz, w powyższym czasie utragmy,
wai musi siebie, tione, dzieci i podatek optacai, a przecie
w 14 dniach ledwie jedno wyrobi ptakno, nie dluo, że przy
dosć miśkiej cenie przedzy, przecie, ptakna ciemkie w
wysokiej utrzymują się cenie, robota bawelna byle prawie
a moze wyżej Kosztuie co sama przedza obrocona do
wyrobio ptakna, i dla tego kłacz to miedzy suowem
materjalem a wyrobem z niego stosowna proporcya
utrzymaj się mieda. Przedza ciemka tanie a ptakna
ciemkie drogie, a przecie, cena ptaccem do ceny przedzy
stosowai się powinna co ierki miejsc to ledwie braku

41

wydoskonalszych warsztatów przypisać należy, i tak. Wokół
tutejszej cieni (średnio-cienie) średnio-cienie wyrabia
to przede wszystkim 14. rachując Parę, po cenie baramijskiej
à 1. fl 24 + W, kosztowałyby przedtem na całej średnicy 19 fl
19/26 + W. Tak, tak wyrabia to ptubno w dniach 15^{tu} i sprze-
daje go za 30 fl W, wyższe więc na całym ptubnie 10/24 w.
czyli 1 fl. 24 + W. Tymczasem się wyrobem ptucien cieniach zrabia
dziennie 42 + W. Lecz, przypuszczamy, że na wydoskonalszym
warsztacie wyrobiliby 1 fl. 24 + W. Także i w b. dniach,
i dziennie powyższym karoblium kontentowaliby się kucharz,
natenczas rachuba pomysła zupełnie inny wzięcie obrót.
Średnia Kosztuje 19 fl 26 + W. Za sobel. 1 fl. 24 + W. w b. dniach
wynosi 4 fl 26 + W. więc średnio-cienie, które teraz 30 fl W
Kosztuje, mogłoby pozmieć, gdyby toż samo na poprawionych
warsztatach w b. dniach wyrabianem było, sprzedawanem
było po 24 fl 21 + W, a więc średnio-cienie o 6 fl W samej ich
teraz. Dodać tu i to iż wiecej wyrobów te ptubna także z przed-
cieniowej i równiejszej na małymże uprzedziona, do tego na
warsztatach poprawionych wyrabiane, byłoby jakosci o wiele
lepszej od ptucien baramijskich, a przecież po cenie o
1/2 więcej niżkonej ceny sprzedawane byłoby mogły, oczywiście
stałoby natomiast ptubna nasze tak co do leności, jako też
co do jakości na targach zagranicznych utrzymać by
się musiały. Przypuszczamy że handel ptucien cieniach tym
sposobem wzmógłby się tylko w potowie do istniejącego stan-
dłu ptubnami graberni, moglibyśmy 10000 sztuk sztuk ptu-
cien cieniowego wyrabiając, że o 6000 fl samej, i to jakości
lepszej sprzedawać, a temsamem odbył ich zagranicą wsta-
lic, gdy temerem handlu ptubnami cieniowymi w naszym
wie żadnego niema, bowiem te parę sztuk ptucien cieni-
kich w Koronie Demenbowcu i Leizkowicach prawie tylko
na miejscową potrzebę wyrabianych, natomiast handlu
stanowić niemoga, zaś zagranicą prawie ten handel bo-
sam gdzie i teni przedtem i inżynosi i karobnik dróżny,
umia jakości i ptubna lepszej jakości wyrabiać, i samej
ich od naszych sprzedawać. Oweżny Komitet naszym
Razie zwrócić uwagę jak ważną byłoby wpuścić w
szereż wydoskonalszych warsztatów! jak ważną
byłoby szereż, gdyby z gona swiętego Komitetu wzięty
koszt w tem celu mógł wzięty i naocześnie się o białach ptu-
wypych przekonać kucharz, Słoi, wie czyby niemałże
zarządzenia temu!

Wytoszy woszy Korzyści, jakiby te w handlu futurnami cien,
Którymi wygrabianemi na wydoskonalonych warstwach i z przędzy
cienkiej na maszynie przedziomej osiągnąć się dają, niepo-
mijam Korzyści w handlu futurnami grubemi, gdyżby te nad-
których wyrobieniu teraz 6 dni zamawianem bywało, były
wygrabiane w dwóch dniach, do tego z przędzy na maszynie
przedziomej w potowie cienkiej z jalkowii, lnu takiego jakiego
teraz, twycerajna prządka do przedzioma uigwa —

Skaz, teraz wyrabia wygodniowo jedno Osiemdziesiątko,
na Ktore wychodzi sztuk przędzy grubey 8. wyprzędzoney
snuj więcej z 18to lnu. Skaz, ptasz sztuk przędzy grubey
jak teraz, tyle cena à 1 f. 20 w. w. wywaie za przęde narate
Osiemdziesiątko 10 f. 40 w. w. wyrobione raz plusko sprzedaie
za 12 f. 30 w. w., zyskuie zatem wygodniowo blisko 2 f. w.
Lecz, gdyżby tenże sam Skaz, na warstwie wydoskonalonym
wyrabiał 3. sztuk futurna wygodniowo, i prowdem twyceraj-
nem wygodniowem zarobkiem Kontentowai się zechiał, rachuba
jak przy płótnach cienkich tak tu zupełnie zmiemta by się
z 18to wyżej nadmienionego lnu, z którego prządka opręde
służek przędzy 8. maszynka wydoskonalonem sposobem dobar-
szataby w potowie cienkiej przędzy sztuk 12. a więc o trzecią
część więcej, jak się dostarcka teraz, prządka ręczna, oczywiste
że i cena przędzy grubey wydoskonalonoy o trzecią część zmizy
się powinna — tak więc zamiast co teraz, ptasz Skaz, słu-
ke przędzy grubey à 1 f. 20 w. w. na maszynie uprzedzioma
i o trzecią część ceny zmizna, Kosztowataby sztuka à 94 w.
Ponieważ, jednak ta wydoskonalona przęde gruba ma-
szynowa byłaby o przęde ręczney cieniśzą, więc Skaz, do
wgróbu sztuk futurna zamiast co teraz, potażebnie 8 sztuk
przędę ręcznym sposobem przedziomey, wyprzędzoney
maszynowej poprawney grubey przędzy sztuk 10. a 54 w. w.,
więc narate grube Osiemdziesiątko Kosztowataby przęde
9 f. 4 w. do dawny do tego zarobek Skaza przy futurna na 4 dni
wygrabiającego 40 w. w. a nawet i to przypuszcioley żeby Skaz,
zamiast terazniejszego wygodniowego zarobku 2 f. w. zechiał
posmiey 3 f. w. wygodniowo zarabiać nawet i na ten czas Kosz-
towatoby płotno tylko 10 f. w. a więc o 2 f. 30 w. zarobey
z jak teraz sprzedawanem bywa. Gdyż raz i tak wyżej nad-
mienitem przęde z maszyny powinnaby być cieniśza
i rownizna

grubych do handlu, ale prawdziwie wązkie czy 500 sztuk
ptucon' cienkich wyrabianych bywa. Handlu ptuconami cienkimi
jak już wyżej nadmienimem prawie żadnego niema, ten do
piersu trzeba by ustalać, podnosić, zaprowadzać. Wiele in-
try ma się teraz za granicą. Sam handel ptuconami cienkimi
odwona kmitnat i kmitnie to i sam i potrzeba przedy in-
try daleko większa, a samemu producentowi następcą się
spodobności potrzeby przedy cienkiej w Karolu mięsuw i
w Karolu eracie, gdy precyzyjnie ma i skutek przedy cienkiej
ochoro kupowai niuhea, bo i im trudnia się tylko wyro-
bami ptucon grubych, do których przedy cienka przy-
datna niema. Nareszcie przypuszczamy, żeby i odbył się te
cienkie przedy w niektórych okolicach i znalazł się, tych
cestry wisiuial z przedkionkiem przedy cienkiej na ma-
rynce uprzedkioneg skubac o dwie lub trzy mil na nią,
kupca? gdy temczasem przedkionko grubej jakości w Karolu
do Karolu mięsuw i w Karolu godzinie kpiemierę. Komu
dotądnie wiadomy jest ten wotocian okolicę lubępskiej,
sam przysza. I te tutaj wisiuial. prawie wszystkie domowe
potrzeby wyprzedkionem tem pokrywa. Dłatek ten odziera-
worytko to tem i przedy zapołożonem by i muwi. A w takim
składzie rzeczy, kichceście wotocian do przedkionka na maryn-
ce przedy cienkiej nierokującemu mu skrogo i korystnego
odbytu przychylisz? — Michajle do tego marynka wyta,
czy napelipatryszte tem promienie a wite odkionogich kła-
kio w miarki nawet na przedy gruba, bargoimie niedadanych
porostawi, to i rozpowruchnienie i odbył cienkiej przedy
miały prawie z nieprzetamaniem przeszkodami do walenia,
w takich zaś okolicznościach co i producent z cienką przedy
procznie? — Czy i z wyrobic niema stosownych wotocion-
by i z przedy, niema komu — więc wypliatoby albo przy-
danie porucic albo ^{mażre} w te i ydoio ziozo, kłozoby.
i z do wyrobom za granicą wytalai, i ona powoń w prowa-
dronych wyrobach tem przedy nam odkupowai Karali, ale
nawet i taki nas upodlający handel niemozby pocrałdowo
producentowi odbył cienkiej zabezpieczy przedy, albowiam
handel taki byty nowem, jwacke niypraktkowanym a
tem samem tak dla produkującego jak i dla k. upowianego
niyprawnym

niepewnym, dopiero trzeba by go wprowadzić: rozpowszechnić, słuszenie zatem powagiewaćby można, czyby i tydzień zechcieli w znaczonej ilości dla handlu zagranicznego przedkierować, nabycie, ale po cóż tego wszystkiego, kiedy jest ludu i zdolnego podobałkiem, niema tylko kto pokazać, nauczyć, oświecić — Bydnie przedkier, niechajże będą i stosowne warstwy warstwy, a my się już po matu na nich wograbiać naukemy — Jeżeli Kłosem i Ogwałali zdecydował się do zaprowadzenia szkółki, poprawnego przedkier, ma na maszynę, niechby inny dla dobra kraju w stosowne warstwy i kłosem sprządkit iorkmagistra, Kłosemby na z usyciem tejże przedkier obzarat, inaczej bowiem sama przedkier bez znajomości wyrobienia tejże, nieodmiesie spodkierowa, mych Kłosem — Sama przedkier, stanowi tylko jedne gataż, wielkiego szkiepu ptuciemnictwa, która od tego odien, ta, odosobniona i przemiesiona do naszego klimatu, gdzie pielęgnowanie tejże mniej jest świadome, bez wydzania, po rządane go owocu kwizdnie i uobnie, przeciwnie zaś przedkier, niemiemi całego wielkiego szkiepu ptuciemnictwa przysięto ono by się w oświeci narzek i w kraju by gęstość i szeroko Kłosem, rapusito, a z tego względu nie sama przedkier uen, Kłosem, całe ptuciemnictwo pielęgnowaćby wygadato, i my ter, niechujemy nigdy porucii tego co już, istnienie, owosem my to chujemy wydoskonalać i utrzymać. Maszmy handel ptukami grubymi i tego nigdy ramiehać niechujemy, owosem przez zaprowadzenie przedkier grubey pomawney i wydoskła, nalonych do grubych wyrobów Kłosem warstataio, zycujemy sobie by lewie handel wyrobami lnianemi grubskoy jaskinie rozszerzył się ustalić — mychujemy w odwoygnasob podmieści istniejący handel, a przysiem dowolna chujemy się uszyci i ob, zmagamaci to wyrobami lnianemi delikatnemi — Niechajże obok handlu ptuciem grubych pomatu uszycit się handel ptu, uen uenkich na podstawie całego wydoskonalonego ptuciemnictwa!

Nadmienięszy o kolowick o ptukach grubych i uenkich niepromijam tu wspomnieć o ptukach wcale grubych jakimi są prakcznie i zgrabne. Ptukami temi jak imię, pewnie wiarogodny wiekowy obywatel upominał prowadzono u nas nigdzie bardzo znaczący handel. Z Okolii Desotawia Leray, Kłosem a nawet do Orzeraw ballami przesyłano te ptukami wiotko do Jdaniska, z Kłosem ich na uszyci kraglowi okraglowych Duley w handel przesyłano. Handel ten smilł teraz z nieporozumienosky

i śladu po sobie — Opusili i porucili nas, bo doskonałą
całe ptuściennictwo w ogólności wynaleli sposób do pokry-
cia swych potrzeb lepszymi wyrobami od maszpek. Sama
Anglia w R. 897 wywiezła do Rosji 682000 cetrario
lmu, Ktorem po oddzieleniu lmu od Maków se ostalnie
może w ilości 400000 cetrario na swoich maszynach dla
pokrycia potrzeb Krajowych wyprzędła. A ta jedna uwaga
już dostateczną, bykby powinna do zwrócenia uwagi
Swiętego Komitetu jak znacznym i korzystnym mogłoby być
handel płótnami Włakanemi, gdyby tak, co do jakości, jak i
taniości Konsumencyą zaprawioną wytrzymały mogły —
Wtedy to gatunki ptuściennictwa zaprowadzenie maszyn pra-
daleny byłoby szczególnie odnaskające, bowiem do wyprze-
dzenia przędzy zgrabney 5 do 6 razy większego potrzeba czasu
jak do wyprzędzenia tejże samej ilości pasm z lmu ches-
nego: i tak gdy zgrabna przędka przędła 14 godzin do-
tarcza przędzy grubiej targowki dniemnie 60. pasm, zaś
do wyprzędzenia lychki-samyh 60. pasm przędzy zgrabnej
z Maków potrzebuie tej przędki przędła jak wyżej dzien-
nie 14 godzin, 5 dni karnowai, dlatego było „płutna”
pachemne i zgrabne stosunkowo do płucien ciemny w bar-
dzo wysokich utrzymują się cenach. 10 do 12 zw karkucie
karkucie płutna pachemnego, gdy płutna targowki karkucie
18 do 20 za 15 + dostai można, chociaż zgrabne i pachem-
ne płutna wygrabiaia się z mabeziatu posledniejszego i
robota lychki dwa razy spory odbywa się, jak przy płutnach
grubych targowkach — z 8. K Maków, Ktoie z Klubu
lmu warzącego od 12-15th przędka odtaera i Ktoiyh wartoi
podług berazniejszej ceny najwiecej na l. f. w. potoryczyby
można, wyprzędła tak przędka szelke przędzy pachemnej,
z Ktoiey Kark wygrabia 1.8 karkie płutna grubego, do 10,
karkie a 10 zw. wynosi 2/20 + a więc to Włakane płotno
połtora razy więcej karkucie od mabeziatu karkiego wyro-
bionem jest, okrywista etap ki było czas na oprzędzenie
lych Maków marnowany tak drogo opłaconym był smui.
a jak przy wyrobach płucien ciemnych drogo opłaca się czas
marnowany na maszynach niezgrabnych staroswieckich woz-
śladał tak przy wyrobach płucien pachemnych i zgrabnych
opłaca się czas marnowany na oprzęd-
dzenie Maków na przędzy jakości najgrubszej — ^{drogo} ₁₀

lecz gdyby maszyna le. S. H. Ptakowa dziennie obrzędła
 i jak wyżej nadmienilem dostarczałaby przedkły w potowie
 cieniowej od regany 1 1/2 satuki, z ktoregoby przez 20 toki
 ptubna parczinego mógł wyrobić: to po 6 w. sprząda
 one, razem z f.w. Obratby się rzst. z Ptakowa na Ptak,
 dem Kłubie f.w., a wize w s. Dziach Kłone przedkła
 do obrzędzenia potrzebuie rzst. Kanoby s f — z dąd wi.
 docena, że przy sportowym i rownomyrym obrzędzeniu
 Ptakowa na maszynie, możnaby ptubna parczinie i zgrubna
 prawie o potowe tamię sprządać i iestere znaczyć z tą
 odnosie rzst. Świętym Komitet zwracając Takżewie
 swoą uwagę na wydoskonalenie przedkły cieniowej jakowś
 racy mepominać takżewie wydoskonalenie przedkły parczin
 nej i zgrubnej, bo wieści sobie szukamy że handel ptub
 nami cieniowim może u nas biedzi zakwitnąć, Takżewie
 niemniejomy się spodziewać że zamiebbany handel ptub
 nami zgrubnymi i parczinami na nowo ożywionym będzie.

Przeż powyrzyl wad w ptubniowicie naszym Kłone po
 dłuż możnosi uhuć wyprawdoby porostaję jirzke biel
 mibi magle Kłone rownicę wydoskonalenia i polypore
 nia znachreg o potrzebnia, odgryniać one w ptubniow
 nichwie nieposlednia role, bowiem rownosi, biatości,
 potygl. i ceta powierzchowności, rotarności do dobrego
 odbytu ptubniow niekbednie potrzebne, od tychże zupelnie
 rawisty. A przeciez bieloni ptubniow krowa u nas
 za dlużo bo trwa blisko 2. miesiace przeto od
 stawa ptubniow na jarmaki zpoziona byma, dobczo
 kaptatem na Kłone ptubniow tożonem szadko biedy
 wizey jak raz, woz. obroić można, lecz so ony,
 gorzra jest to że ptubna w czasie bielonia w folustek
 nastych nabierają w siebie szadki kielcine w szadki
 szego po wyjściu z bielnicow odnawiają się kolorem
 żółtawem i białozęgają powstrzymanie tej biatości
 jak sie ptubna zagranicene rozkrycają —
 Wnaskych wypragonych znachregym eizratem uprawdnie
 podyncze w ptubnie mibi zgnicione bytło bywaig, lecz
 samo ptubno na powierzchowności potyglu: powabie

przeko to nie niezgodnie, gdy przeciwnie ptubna kagra,
niecne wstnosiam: temi celliag ukudniajg ptubnom ma,
skym Konkucenig na laggach kagranitnych—

Moze niedoczny bytoby zatornie szkoti: poprawnego przg
dzenia w Policy tutejszej, bo przeciwi, jest to okolicznoŃci,
czy z goni 20000 sztuk ptucien wyrobionych a do 10000
lebarow lnu nocanie oprzezkonych bywa, ^{wyrobiana} nie rachujg wo
ile wotowiamie na domowa potrzebe i miejscowy uwyŃk
obrozonem bywa. Moze J. O. Nizkie Langwels w Gum,
niekuch a moze Wilmosny Paw Skrypski w Lago,
skanach Panswie zamozim i wozteglych wotowii na
wosowanie SwiŃtnego Komitetu niendyliliby Ńi
Jeden lub Dlugi od zatornia podobny szkoti: i choi
iednego nadmienionego wydoskonatornego wosstetu; ja
ked gdyby ani to skrzywi w lŃdziat dostato Ńi chętnie
prajg bym mŃdoci mŃd szkoti, a co dobrego lub ko.
arystnego, etego lub szkoticego bym dostrzeŃk skryŃ
temu Komitetowi przedlozyc w swoim czasie mico,
omieszkal bym —

Lubo ja jak wyregnieltem ani wosstatom, ani meszyn,
ani bielnicow, ani maglow kagranitnych niendylili,
Tem, ale widziatem i poiatem dobrze gŃwie i co w ptu,
ciemnicie naszym polepszenem i udoskonalenem
bydŃ powinno, dla tego ker miniegdy lubo baidko
nie doŃwadna, leŃ, ko potrzeb Krajn naszego krepany proŃbe
SwiŃtneemu Komitetowi przedlozyc osamielitem Ńi,
bo czyj wypada nasco wozbŃ kagranitnych wozbŃgami
krypnie opusci Ńee i Ńci niezgodnie, lub ko ostupia
temi ocyma w miŃpowng pogladai przyŃetoi?
albo nie saŃy tejnemi Ńitemi przez obciwienie wŃpŃo
ney prrenyŃtowski i kagrowadkami Republiki pro,
myŃnoŃi Krajn ustalai? —

A z tego wyryŃtnego co lubay o wyrobach ptucienowych
i o kamieroznym wydoskonaleniu gŃrzydy na maszynach
poniedziatem Skrypski C. K. WyŃw. Komitet saŃy
Tas Rawie kwozic swg uwage.

19
a) że z wydoskonaleniem przedkwa rozionem krobliem pszo-
lępowaci powinno wydoskonalenie wyrobów ptuciemnych,
co przez wydoskonalenie potrzebnych ku temu narzędzi
i zaprowadzenie odpowiednich warsztatów uskutecznić
się da —

b) że wyrażane masze bąrowe ptuczna, gdyby te na po-
prawionych warsztatach i to w potonni krobliwym czasie
zprędky w potonni cieniwej i równiejszej wyrobieniem
były, dla swej jakości i samości obydł by swoj
na granicę zabarpietkomy mioty —

c) że wydoskonaleniem przędky ptuczanej rarrucowy
handel ptuczami pacherem i kprzebniemi mógłby
się na nowo ożywić —

d) że samo wydoskonalenie przędky cieniwej, jakości dla
braku teje obydł do ~~na~~ kamierionego celu niemo-
prowadzi —

e) że całe ptuciemstwo w ogólności podmieści wypade,
zaś wydoskonalenie jedney syllko tegoż gętych okara,
toby się jednostronne, a jako takie nieyplaczące ka-
dey gętych tego przemysłu, czyli nieobeymujące wolo-
bie catości, celu swego chybito by —

zaś co do kamierionego przedkwa tru na maszynce
ta jeżeli celowi swemu ma odpowiedzieć powinna

a) w 12 godzinach mieć najmniej 11205 toliki liowarskich
stuga dostarczać —

b) Powinna w sposobie wydoskonalonem przędky najmniej
5. prów. Paręże wcale cieniwą przekraczoną do najde-
likańszyszy wyrobów ptuciemnych — sporską na ptuch
na wyrażane — pacherem — kprzebna — czyli maszynce
ma wyprędzić cały klub tru, tak aby producent powoy
przędzienia przędky cieniwej, niebył zmuszony po-
zostać, jakże tru i krobliwie bezcennie maszynce —
Powinna być, niebył droga w kraju zrobiona, by
i dla innych maiznych przędky była —
Kracie ma wydoskonalenie białników; magloni białna
uwaga kwoci wypade —

Widre ja błoga pomysłowości, jak by ta z podmieścieniem
ptuciemstwa na kraj spłynęła, widre i kpryżni je-
kie się producentowi w wydoskonalonem ptuciemstwie

następcą, dla tego życzyłbym sobie również, u siebie
 taką karpowadnicę masyłką, jeżeliby ta dla mnie uboższego
 plebana za drogą nie była, gdyż tam pierwszokrotnie przyjechał
 mi i ciekawych lub przesmiwani ich w wyroby takie mi
 się przytrafił, dla tego wymyśliłem u siebie karpowa-
 dnicę farbiami mi na anata, stopę, wtem przekonaniu
 czyli rarytety masyłki się bez mniei żaden prawie dom obcy
 nie może się, gdyżby więc masyłką dostarczona przedy
 cieższej wojny i mocnej może się odbyć na far-
 bowane mi jak i tak i kopalni w kraju, dla tego
 osmielałem się, Świętego Komitetu o Tatrach mi
 obywateli pomóc i w tem przedsięwzięciu
 upraszać a mianowicie:

- a) Co Rostkowscy ^{pożyczenie} maszyną do Przemian mi na 16
 korzecion, Ktorąby 2 Ma mi bardzo ciekawie i sporsze
 Przejść do Przemian mogła? wiele toż mi i jedno woz-
 ciono w 12. godzinach Przejść i czy Święty Komitet
 utwierdzeniem nabycia i przestania mi takiej maszyny
 na mój rachunek Tatrach tracić się będzie?
- b) Jakim sposobem bielenie mi w najkrótszym czasie
 bez nadzwyczajnego i tożna uskutecznionem być może
 i wieleby w Przemian mógł Rostkowi. n.p. bielenie za
 pomocą wapna chłostowego, wcale na fund nicz wy-
 chodzić do Przemian go najłatwiej sprowdzić można, lub
 czyby w podobnym sposobem domowym produk-
 cją niemożna?

c) Jakże dzieło w języku polskim lub niemieckim
 byłoby do mego przedsięwzięcia najstosowniejsze
 i potrzebny byłoby teorii bielenia: fabryczną wyrobio-
 wianych mógł się nauczyć?

d) W Czechach dostarcza maszynę przedy wojny
 jakosi i ma ją sprzedane na 300-500 korzecion
 (o ile słyszałem) dla czego by te na anata, stopę, na
 50-100 korzecion nie dały się kupić? czy by więc
 taka maszyna Rostkowi mogła? czy jakiego gdań-
 niema w kraju: czyby się kto nie znalazłoby
 nauki przydzienia na mój udział?

e) Waznie Ktożby w Opatoweli w polskości okolicy
 budował

Szwed
 2 2
 No 100 wozow 1000
 50 100 100
 100 100 100
 100 100 100

Dzieło u siebie
 Bernharda o Pociem-
 niach obejmujące up-
 wną roślin włośnowych, przetr-
 owanie włókna, przadanie,
 wyrobienie tkanin białych i
 kolorowych, tudzież ich bielenie
 i dalsze wykończenie. Warsza-
 wa. 1842. w-8. Str. 242 wy-
 nam. kontyn.

Maryna do kręcenia nici.

Maryna do kręcenia nici na 12 wrzecion; na 16 się nie robi
bo wita ludzka nie pozwala żeby jeden utwór takowa wyszła; /
która noga się dzieje, kosztuje jej zapakowana i z paką 26 fr. 1/2;
transport osobno się płaci, i będzie robić aż do Krakowa koto
4 fr. 1/2 Mon. Kręci ta maryna nici bardzo spora lub i mniejszy,
co od przedniego lub pomniejszego deptania zależy.

Młocarnia regionu Szentboroka.

Szkie z wita dwóch ludzi; bez aplikowania kęratu; / młoci się
3 mandely lub 48 wrony na wyto ^{na jednej godzinie} Szkie się młoci, jeden
na pomci ddaż, to jednie leży. Zabiera miejsce 16 stopów
kwadratów, wazy do 3 cetrny, i transportowa ja, tatewa
można. Kosztuje bez transportu 330 fr. 1/2 Mon.

Przy obrotach trzeis czei ceny z gury. Obrotunki przyjmuje:

Wartos handlowych, przemysłowych
i gospodarskich oprawunkis we
Czwacie przy ulicy wyżej oznianej
kier pod 48-141.
Lwów 25to Lutopada 1844.

Adam Sievertz

1882
1882
Lubęyskiej de Marowat się dokatoremia wreszoney St. Rötter, k. 4.
erztyim bowiem do nauki portai skłopa, Różnoby posaż
u mnie mógł się podobnym przedzeniem trudnić? —

Ja mam do błoga nadzieję że Siostry C. P. Leprio. Komitet
moje dobre chęci do swej wiadomości i przyjęcie taskawce i
mnie swej pomocy odmówi niechęć na to odpisu przez
pocztę Siedliska, to uszagnieciem wyglądać być —

Czerwna dnia 24te dubego 847

Jawlikowski

Podano dnia 28 ^{2 Lipca} czerwca 1847

III. B. 248.
284.

Do

Świętne go C. K. Uprawy,
nowanego Komitetu
Towarzystwa Gospodarskiego
we Lwowie

Teofil Paulikowski
pleban Okręgu
Cyklotu Jasielskiego

.. w interesie przedmiotu
saw nał następnie

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Ostatnia 17

60-102 Poznań

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.